

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ

ΕΠΙ ΤΗ 16ῃ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΙ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

373 - 1973

(Chantilly 23-25 Σεπτεμβρίου)

Ἀπὸ τῆς 23ης μέχρι καὶ τῆς 25ης τοῦ παρελθόντος Σεπτεμβρίου ἔλαβε χώραν εἰς τὸ πνευματικὸν κέντρον Fontaines ἐν Chantilly πλησίον τῶν Παρισίων Διεθνὲς Πατρολογικὸν Συνέδριον ἐπὶ τῇ 16ῃ ἑκατονταετηρίδι ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Μ. Ἀθανασίου. Εἰς αὐτὸ ἔλαβον μέρος περὶ τοὺς ἐβδομήκοντα κατὰ τὸ πλεῖστον εἰδικοὶ ἐπιστήμονες ἐκ διαφόρων χωρῶν τῆς Ἑυρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Γραμματεὺς καὶ ὀργανωτὴς καθ' ἑαυτοῦ τοῦ Συνεδρίου ὑπῆρξεν ὁ καθηγητὴς τοῦ Καθολικοῦ Ἰνστιτούτου τῶν Παρισίων καὶ διάδοχος τοῦ καρδινάλιου Jean Daniélou εἰς τὴν ἔδραν τῆς Πατρολογίας πατὴρ Charles Kanengisser.

Τοῦ Συνεδρίου συμμετέσχον μεταξύ τῶν ἄλλων ὁ γνωστὸς πατρολόγος καρδινάλιος Jean Daniélou, οἱ καθηγηταὶ Henri Marrou καὶ Henri Chadwick, τέως καὶ νῦν πρόεδροι τῆς Διεθνούς Πατρολογικῆς Ἐνώσεως, ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Κατροῦ Γρηγόριος ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Αὐτοῦ Ἀγιότητος τοῦ κόπτου ὀρθοδόξου πατριάρχου Σενούδα τοῦ Γ', τοῦ ὁποῦ καὶ μῆνυμα ἀνέγνωσεν, ὁ ὀρθόδοξος καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Βουκουρεστίου πατὴρ Δημήτριος Staniloae, ὁ νῦν διευθυντὴς τῆς πατρολογικῆς σειρᾶς Sources Chrétiennes πατὴρ Claude Mondésert κ.ά.

Κατὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας τοῦ Συνεδρίου ἐξετάσθησαν κατὰ σειράν τὰ ἐξῆς θέματα: α) Ὁ Μ. Ἀθανάσιος ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐκκλησιαστικῇ παραδόσει, β) Ὁ Μ. Ἀθανάσιος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ αὐτοκρατορίᾳ τῆς ἐποχῆς του, γ) Ὁ Μ. Ἀθανάσιος ἐν τῇ θεολογίᾳ τῶν χρόνων του.

Εἰδικώτερον ἀνεπτύχθησαν μεταξύ τῶν ἄλλων καὶ ὑπὸ τῶν ἀντιστοιχῶς σημειωμένων ἐπιστημόνων τὰ ἐξῆς θέματα:

- 1) E. Mühlberg, Ἀλήθεια καὶ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ. Ἑρμηνεῖα τῆς 6ης παραγράφου τοῦ «Περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου» ἔργου ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῆς Ἱστορίας.
- 2) G. Mader, Ἅγιος Ἀμβρόσιος καὶ Ἅγιος Ἀθανάσιος.
- 3) C. Lash, Ὁ Μ. Ἀθανάσιος εἰς τὰ συγγράμματα τοῦ Σεβήρου Ἀντιοχείας.
- 4) W. G. Rush, Ὁ Φιλοστόργιος ὡς πηγὴ διὰ τὸν βίον τοῦ Μ. Ἀθανασίου.
- 5) H. I. Marrou, Ὁ Ἀρειανισμὸς ὡς ἀλεξανδρινὸν φαινόμενον.
- 6) A. Martin, Ὁ Μ. Ἀθανάσιος καὶ οἱ Μελιτιανοὶ (328-335).
- 7) L. W. Bernard, Ὁ Μ. Ἀθανάσιος καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος.
- 8) Ch. Pietri, Ὁ Μ. Ἀθανάσιος καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρώμης ἐπὶ Ἰουλίῳ καὶ Ἀιβερλίῳ.
- 9) Ch. Vogler, Ἡ διάστασις μεταξύ τοῦ Μ. Ἀθανασίου καὶ τῶν αὐτοκρατόρων Κωνσταντίου καὶ Ἰουλιανοῦ.

- 10) Kl. Girardet, Κωνσταντίας, Ἐθανάσιος καὶ τὸ διάταγμα τῆς Ἄρλης (353).
 11) J. M. Leroux, Ὁ ρόλος τοῦ Μ. Ἐθανασίου κατὰ τὴν δευτέραν φάσιν τῆς ἀρειανικῆς κρίσεως.
 12) C. S. Stead, Ὁ ὅρος «ὁμοούσιος» κατὰ τὸν Μ. Ἐθανάσιον.
 13) D. S. Staniloae, Ἐπερὶ σωτηρίας διδασκαλία τοῦ Μ. Ἐθανασίου.
 14) B. Fischer, Ἐ θέσις τῆς «Πρὸς Μαρκελλῖνον» ἐπιστολῆς ἐν τῇ διὰ τῶν ψαλμῶν προσευχῇ.
 15) Πρεσβ. Ἀνδρέας Φυρίλλας, Ἐ χριστολογία τοῦ Μ. Ἐθανασίου. Ὁ γράφων ὠμίλησε περὶ τῆς «πρὸς Ἐπίκτητον» ἐπιστολῆς τοῦ Μ. Ἐθανασίου.

Μειονέκτημα διὰ τὸ Συνέδριον ὑπῆρξεν ἡ ἔλλειψις ἐπαρκoῦς χρόνου. Τοῦτο εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα οὐ μόνον τινὲς ἐκ τῶν προταθεισῶν ἀνακοινώσεων νὰ μὴ καταστῇ δυνατὸν νὰ ἀναγνωσθοῦν, ἀλλὰ καὶ συζητήσεις ἐπαρκῆς νὰ μὴ γίνῃ. Παρὰ ταῦτα τὸ θαυμασίον φυσικὸν περιβάλλον, ἀλλὰ καὶ ἡ καθόλου πνευματικὴ ἀτμόσφαιρα ἐδημιούργησαν τὰς καταλλήλους προϋποθέσεις διὰ μίαν ψυχικὴν προσέγγισιν.

Τὰ πρακτικὰ τοῦ Συνεδρίου θὰ δημοσιευθοῦν εἰς τὴν Σειρὰν «Ἱστορικὴ Θεολογία» τοῦ γαλλικοῦ ἐκδοτικοῦ οἴκου Beauchesne.

Μετὰ χάρας οἱ σύνεδροι ἤρουναν ἐτι ἡ ὑπὸ τοῦ H. G. Opitz ἀρξαμένη καὶ ὑπὸ τῶν καθηγητῶν W. Schneemelcher καὶ M. Tetz μετὰ τὸν θάνατον τρυτοῦ ἀναληφθεῖσα προσπάθεια κριτικῆς ἐκδόσεως τῶν ἔργων τοῦ Μ. Ἐθανασίου συνεχίζεται. Ὡς γνώστον ὁ M. Tetz ἀνέλαβε τὴν δημοσίευσιν τῶν δογματικῶν ὁ δὲ W. Schneemelcher τῶν λοιπῶν ἔργων τοῦ Μ. Ἐθανασίου.

Εἶναι προφανές, ἐτι ἡ κριτικὴ ἐκδοσις τῶν ἔργων τοῦ Μεγάλου Ἐθανασίου θὰ δώσῃ μεγάλην ὠθησιν εἰς τὰς περὶ αὐτὸν σπουδὰς. Οὕτω θὰ καταστῇ σαφὴς ὁ τεράστιος ρόλος, τὸν ὁποῖον διεδραμάτισεν οὗτος εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Θεολογίας κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα, διὰ τῆς ἀποδεσμεύσεως ταύτης ἀπὸ τὴν Κοσμολογίαν καὶ τῆς ἐξάρσεως τοῦ σωτηριολογικοῦ αὐτῆς χαρακτήρος.

ΗΛΙΑΣ Δ. ΜΟΥΤΣΟΥΛΑΣ